

mea 31. Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbam comprimentem te, & dicis quis me tetigit? 32. Et circumspectabat videre eam, que hoc fecerat. 33. Mulier vero inmens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & prociat ante eum, & dixit ei omnem veritatem: 34. Ille autem dixit ei: Filia, fides tua te salvavit: & prociat in pace. & esto sana a plaga tua. 35. Adhuc eo loquente, venit ab archiepiscopo dicens: Quia filia tua mortua est, quid ultra vexas Magistrum? 36. Iesus autem auditus verbo, quod dicebatur, ait archiepiscopo: Noli timere: tantummodo crede. 37. Et non admisit quemquam se sequi nisi Petrum, & Iacobum, & Iohannem, fratrem Iacobi. 38. Et veniunt in domum archiepiscopi, & videt tumultum, & fientes, & ululantes multos. 39. Et ingressus ait illis: Quid turbamini, & ploratis: puella non est mortua, sed dormit. 40. Et irridebant eum. Ipsi vero electi omnibus assumit patrem, & matrem puella, & qui secum erant, & ingreditur ubi puella erat iacens. 41. Et tenens manum puella, ait illi: Talitha cumi, quod est interpretatum: Puella dico tibi surge. 42. & confestim surrexit puella, & ambulabat: erat autem annorum 12. & obstupuerunt stupore magno. 43. Et precepit illis vehementer, ut nemo id sciret: & dixit dari illi manducare.

CAPVT V.

Et veniunt transfretum maris. *Gr. de xij. ap. v. dicitur, in vltiore am (ripam) maris.*

In regionem Gerasenorum. *Gr. dicitur in vltiore am in regionem Gerasenorum. Mat. c. 8. v. 28. et in vltiore am in regionem Gergesenorum. Quare ratio inter se non discrepat, apud Mathazum diximus, apud quem c. 8. ac 9. totum hoc caput explicatum est: verba tamen quedam, que propria sunt Marci, obiter adnotamus.*

18. Cumq. ascenderet in nauim. *Gr. dicitur in vltiore am in regionem Gerasenorum. Mat. c. 8. v. 28. et in vltiore am in regionem Gergesenorum. Quare ratio inter se non discrepat, apud Mathazum diximus, apud quem c. 8. ac 9. totum hoc caput explicatum est: verba tamen quedam, que propria sunt Marci, obiter adnotamus.*

Et non admisit eum. *Magis mirum, cur Christus sequi se volentem non admisit, quam cur ille sequi Christum voluerit. Huius rei vnam hoc loco Christus ipse rationem indicat, quod magis conuenire ad Dei gloriam videretur, ut homo ille, qui tantum acceperat beneficium, in patriam suam reuerteretur, suisq. ciuibus tanquam oculus testis virtutum Christi eius Evangelium predicaret, factorem in se confirmaret miraculo. Aliam reddit Am brosius in Lucam 8. ut in tantam Christum effugeret, cui tibi ab aliquo maligne potuisset, si hominem a se curatum, quasi testem facti a se miraculi circumtulisset. Gregor. etiam aliam li. 6. moral. ca. 17. & li. 16. c. 12. ut magis ea ratione eius augetur meritum. Amanti, inquit, adhuc dilatio imponitur, ut ex dilati amoris desiderio meritum retributionis augetur. Theoph. & Euthym. ut ostenderet Christum se, quem presentem a demonibus liberauerat, etiam absente tutari posse.*

Et annuntia illi quanta tibi Dominus fecerit. *Alia solent Christi precipere, ne miracula, que in se fecisset, euulgarent. Mat. 8. 4. & 9. 30. & in hoc ipso v. 43. Scimus & illis locis, quos modo notauimus, copiose docuimus causam, cur Christus aliis prohiberet, ne quid dicerent, fuisse, quia nolebat inuidiam*

sibi Phariseorum concitari: ex contrario ergo affectu contraria causa colligenda est, non fuisse in Decapoli, ubi ille, qui a demonibus liberatus erat, beneficium predicare inebatur, eiusmodi periculum, idcirco non prohiberi, sed incitari, ut publice diceret, quae sibi fecisset Christus. Alia vero ex parte cum Decapoli Tyrijs, Sidonijq. vicinis gentilibus essent, praeparandi, alliciendi, ut ad fidem erant praedicatione miraculi.

Quanta tibi Dominus fecerit. *Quasi dicat, ne sis ingratus, sed praedica acceptum a Deo beneficium. Animaduertunt Theophyl. & Euthym. non dixisse Christum, quanta tibi ego fecerim, sed quanta tibi Dominus fecerit, quae ipse fecisset, singulari exemplo modellae in patrem referentem. Etsi fortasse de se ipso per tertiam, ut saepe solet, personam loquutus est, sequere Dominum appellauit, ut infra c. 11. & Matthaei 21. 3. & Lucae 19. 31. Dicite, quia Dominus, id est ego, huic opus habet. Et vero si loquendi consuetudinem consideremus, Christi Patrem potius Deum, quam Dominum, se potius Dominum, quam Deum vocare solet.*

Et abiit & cepit predicare in Decapoli, quanta sibi fecisset Iesus. *Et omnes mirabantur. Multa pauca verba indicat Marcus. Primum eius qui curatus fuerat, obedientiam, cum dicit, Abiit, & cepit praedicare, quasi dicat fecisse, quod Christus illi mandauerat. Deinde Decapolitam fuisse illum, de qua regione diximus apud Mattheum cap. 4. 25. Tertio loco gratum ei erga Christum animum meritis illi laudem tribuentis. Cum enim Christus illi dixisset, Annuntia quanta tibi Dominus fecerit, ille non dicit, quanta tibi Dominus, sed quanta tibi fecisset Iesus, accepti a se beneficij non solum agnoscens, sed etiam nominans, atq. laudans auctorem, ut Theoph. & Euthym. obseruauerunt. Quanquam haec verba fortasse non illius, qui curatus fuerat, sed Evangelistae sunt, quid aliter dixisset, quid fecisset, non eisdem verbis commemorantis. Fructu etiam Evangelistae praedicationis eius hominis ostendit, cum concludit, Et omnes mirabantur, ista enim admiratio fidei fructus, aut initium erat: & videtur non admiratio sola, qualis nos rerum etiam, quas non probamus, tenere solet, sed admirationi coniuncta laudatio significari, quem admodum quos immo dicit & ferimus laudibus admirari dicimus.*

Et cum transfretum Iesus in nauim suam. *Rursum dicit, non quod ante iterum transisset, sed quod venisset, quasi dicat, cum redisset vnde uenerat, in Galilaeam, & in urbem Capernaum. Hoc est quod dicit tras fretum, & in vltiore am. Tam enim sepe diximus inter Galilaeam, & Gadarenam, aut Gerasenorum regionem flagnum illud, quod Genezareth vocabatur interiectum fuisse. Cetera quae vlt. ad finem capituli scribit Marcus, Mattheo. 9. expoliumus.*

Regressus est inde, abiit in patriam suam. *Et sequentur eum discipuli sui: & factio Sabbatho capiti in synagoga docere: & multi audientes admirabantur in doctrina eius, dicentes: Vnde huic haec omnia: & quae est sapientia, quae data est illi: & virtutes tales, quae per manus eius efficiuntur? Nonne hic est fabri filius, Mariae, frater Iacobi, & Ioseph, & iude, & Simeon nonne & sorores eius hic noscum sunt? Et scandalizabantur in illo. 4. Et dicebat illis Iesus: Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua. 5. Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos in positis manibus curauit. 6. Mirabatur propter incredulitatem eorum, & circuibat castella in circuitu docens. 7. Et vocauit duodecim: & cepit eos mittere binos, & dabat illis potestatem spirituum immundorum. 8. Et precepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam tantum, non peram, non panem, neq. in zona. 9. sed calcateos sandalium, & ne induerentur duabus tunicis. 10. Et dicebat eis: Quocumq. intraveritis in domum, illic manete donec exeatis inde: 11. quicumq. non receperit vos, nec auiderit vos, exeuntes inde, excutate puluerem de pedibus vestris in testimonium illis. 12. Et exeuntes praedicabatis ut penitentiam agerent: 13. & demonia multi eiecerant, & ungebant oleo multos aegros, & sanabant. 14. Et audiuit rex Herodes (manifestum enim factum est nomen eius) & dicebat: Quia Iohannes Baptista resurrexit a mortuis: & propter virtutes eius erant in illo. 15. Alij autem dicebant: Quia Elias est. Alij vero dicebant: Quia propheta est, quasi vnus ex prophetis. 16. Quo audito Herodes ait: Quem ego decollauit Iohannem, hic a mortuis resurrexit. 17. Ipsi enim Herodes misit, ac tenuit Iohannem, & iunxit eum in carcere propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui, qui a duxerat eam. 18. Dicebat enim Iohannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. 19. Herodias autem invidia habuit illi: & volebat occidere eum, nec poterat. 20. Herodes enim metuebatur Iohannem, sciens eum virum iustum & sanctum, & custodiebat eum, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. 21. Et cum dies opportunus accideret, Herodes natalium suorum fecit principibus, & tribunis, & primis Galilaeae 22. cumq. introisset filia ipsius Herodias, & saltasset, & placuisset Herodi, simulq. recumbentibus, rex ait puella: Pete a me quod vis, & dabo tibi: 23. & iurauit illi: Quia quidquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei. 24. Quae cum exisset dixit matri suae: Quid petam? At illa dixit: Caput Iohannis Baptistae. 25. Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petiuit dicens: Volo vt protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistae. 26. Et contristatus est rex: propter iurandum, & propter simul discumbentes noluit eam contristare. 27. sed missa spoliatore precepit afferri caput eius in disco. Et decollauit eum in carcere, 28. & attulit caput eius in disco, & dedit illud puella, & puella dedit matri suae. 29. Quo audito discipuli eius uenerunt, & intulerunt corpus, & posuerunt in monumento. 30. & commentes Apostoli ad Iesum, renuntiauerunt ei omnia, quae egerant, & docuerant. 31. Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant, & redibant multi: & nec spatium manducandi habebant. 32. Et ascendentes in nauim, abierunt in desertum locum seorsum. 33. Et uiderunt eos abeuntes: & cognouerunt multi: & pedes de omnibus ciuitatibus concurrerunt illuc, & praenerunt eos. 34. Et exiens uisitauit turbam multam Iesus: & miserus est super eos, qui erant sicut oves non habentes pastorem, & cepit illos docere multa. 35. Et cum iam hora multa fieret, accesserunt discipuli eius, dicentes: Desertum est locus hic, & iam hora praeteriit: 36. aut illis: Date illis, ut manducarent. Et dixerunt ei: Esimus, quoniam decem denarij panes, & dabimus illis manducare. 37. Et dicit eis: Quot panes habetis iste, & uidete. Et cum cognouissent, dicit: Quinque, & duos pisces. 38. Et precepit illis, ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride faenum. 39. Et discubuerunt in partes per centenos, & quinquagenos. 40. Et accepit quinque panes, & duos pisces, intuens in caelum, benedixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos, & duos pisces diuisit omnibus. 41. Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. 42. Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim ephoros plenos, & de piscibus. 43. Erant autem qui manducauerunt quinque milia uirorum. 44. Et statim coegit discipulos suos ascendere nauim, ut praecederent eum trans fretum ad Bethsaida, dum ipse dimitteret populum. 45. Et cum dimisisset eos, abiit in montem orare. 46. Et cum sero esset, erat nauis in medio mari, & ipse solus in terra. 47. Erudens eos laborantes in remigando, erat enim uentus contrarius eis, & circa quartam uigilam noctis uent ad eos ambulans supra mare, & uolebat praeterire eos. 48. At illi uiderent eum ambulantes supra mare, putauerunt phantasma esse, & exclamauerunt. 49. Omnes enim uiderunt eum, & contristati sunt. Et statim locutus est cum eis, & dixit eis: Confidite, ego sum, nolite timere. 50. Et ascendit ad illos in nauim, & cessauit uentus. Et plus magis intra se stupebant, 51. non enim intellexerunt de panibus, erat enim cor eorum obcaecatum. 52. Et cum transisset assens, uenerunt in terram Genezareth, & applicuerunt. 53. Cumq. egressi de nauis, continuo cognouerunt eum: 54. & percurrerentes uniuersam regionem illam ceperunt in grabatis in vicis, uel in uillas, aut ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum, ut vel fibriam uelimenti eius tangerent, & quotquot tangebant eum, salui fiebant.*

